

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Congregationum in universum antiquissima olim institutio, n. 10

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

nostris extra urbem Collegijs erectas, huic primariæ Romanæ aggregandi, illisque easdē Indulgentias communicandi. Eandem postea facultatem Sixtus V. nonis Ianuarij anni 1586 extendit ad alias Congregationes, tum eas, quæ non constant scholaribus, tum etiam eas, quæ in Societatis domibus, non tantum in Collegijs eriguntur; idque siue à Virgine Annunciata, siue à quouis alio titulo, & inuocatione nomen acciperent. Clemens verò VIII. die 30. Augusti anni 1602. ad Congregationes in residentijs Societatis constitutas eandem facultatem benignissimè extendit.

*Quæ Congregatio-
num insti-
tutum com-
mendant.
Summi
Pontifices.*

*Insignes vi-
ri ex Con-
gregationi-
bus.*

*Prelati, &
Principes,
qui Con-
gregationi-
dant nomi-
na.*

*Multitu-
do sodalitū
omni ge-
neris.*

Multa porro sunt, quæ harum sodalitatum in Societatis iesu domicilijs erectarum præter ea, quæ hæctenus differimus, pium institutum commendant, atque adjuvant. In primis tot summorum Pontificum, qui Christi vices in terris gerebant erga eas, ut vidimus instituendas, & Indulgentiarum largitione decorandas propensum studium atque benignitas. Tum plurimi insignes viri, qui ex his sodalitatibus prodire, & vel religiois vitæ institutum complexi, vel in seculo remanentes. Rempublicam Christianam sua opera egregiè inuenerunt, & iuvant; neque tantum ex ijs sodalitijs Episcopi, sed & aliquod S. R. E. Cardinales, quorum aliqui etiam nunc vivunt extitere. Deinde complures Ecclesiarum Præfules amplissimi & viri Principes Ciuitatum, vel honoris gradu vel generis nobilitate alijs longè superiores; Sodalitia tamen hæc amplectuntur, & in communè cætum, nomenque, fraternum sodalium admitti se volunt, absque ulla, vel loci, vel appellationis exceptione, quod multis in locis, sed præsertim in sodalitijs Domus Professæ Romanæ, ad quod multi conueniunt Prælati, cernere licet, in quo Cardinales ipsi sua interdum præsentia, & suis ad sodales sermonibus, alios ad hoc pietatis studium inuocant. Neque illud in postremis harum sodalitatum institutum celebrat; multitudo nimirum sodalium, & quidem diuersorum ordinum, ut omnes ferè Ciuitatis status hac ratione iuventur, excludatur nullus: quare tum propter multitudinem, tum etiam propter ætatis, ac munerum, seu officiorum diuersitatem, plura eodem in domicilio exigunt sodalitia, ut videre est multis in Ciuitatibus; nobis sufficiat exempli causa unius Ciuitatis Neapolitanæ sodalitates commemorare, in qua Societas nostra in suis locis ad quidecim circiter, easque maximè frequentes numerat, de quibus ali-

quid breuiter infra perstringere non grauebor, ut ex his reliquis toto propemodum orbe sparsas conijcere possimus. Sed quod caput est omnium, quodque ad sodalitatum commendationem in primis facit, illud est, quod in huiusmodi sodalitatibus illustribus argumentis declarat patrocinium suum Angelorum Regina, quæ huius generis alumnos multis in periculis præsentis ope defendere consuevit, quod quam plurimi experti sunt. & Congregationum sub Virginis nomine, non tantum in nostro orbe, sed in Indijs etiam erectarum felix progressus satis ostendit Virgini eas cordi esse.

Quare, ut initio dicebamus inter obsequia Deiparæ acceptissima, quæ ei deferre possunt, id est, qui in sæculo vivunt, hoc erit Virgini sanctissimæ longè gratissimum, ut scilicet in eius Congregationem ascribendos se curent, statis diebus ad eam conueniant, regulas sodalium exactè obseruent, alios quibus cum agunt ad pietatem excitare studeant, ut Virgini beatissimæ beneficijs, quæ innumera in nos contulit, aliqua saltem ex parte reipondentes ad maiora in posterum ab ea accipienda, magis, magisque disponamur.

Neque solum in societatis nostræ domicilijs, sed in alijs etiam religiosorum hominum familijs complures piorum sæcularium Congregationes, seu sodalitates magno cum sodalium fructu visuntur.

CONGREGATIONVM IN VNI- uersum antiquissima olim instituta.

AT ne quis has piorum hominum sodalitates, seu congregationes existimet novum esse, ac recens inventum, & idcirco eas non ita manifestat, ostendam planè plurimis ex antiquitate petitis exemplis earundem usum in Christiana Republica esse perantiquum, plurimamque ex eis utilitates superioribus sæculis in alios mansisse: nam ut omittam eas quas vocant confraternitates, seu Confratrias ad varia pietatis munera exercenda (de quibus multa egregiè disserit Navarrus in miscellaneis de Platerio, seu Rolasio) & ut taceam pierasque alias sodalitates diuersis in Urbibus institutas, à quibus recensendis ne nimium ab instituto digrediar, consultò abstinere, aliquas tamen mihi magis exploratas tacitis præterire non possum.

De Confraternitate Rosarij.
 Et in primis quid dicam de sodalitate Rosarij à religioſiſſimo Prædicatorum Ordine propagata? cuius precandi formula, ut capit. 20. & 29. dictum eſt Virginis, iuſſu per S. Dominicum eſt inſtituta. hæc enim Rosarij ſodalitas toto propemodum terrarum orbe ad hanc uſque diem, & numero ſodalium utriuſque ſexus, & nominis celebritate, & pietatis progreſſibus florentiſſima, verè Rosarij cœleſtis diuinum odorem, & amoeniſſimam iocunditatem, ac pulchritudinem reſert.

Ex Virginitate proſeque.
 Florentiæ ſodalitas quædam piorum hominum ſuit in Deiparæ honorem congregata, in qua anno 1233. die aſſumptæ Virgini ſacro cum eidem Virgini B. Bonfilij Monaldus Florentinus cum lex alijs laudes, preceſque piè perſoluerent, cœleſti voce admoniti mundo nuncium ſtatim remiſere, ipſoque natæ Virginis die initium dedere Ordini Seruitatum nuncupato; quod B. Virgini, ex cuius ſodalitate prodierant, ſeruos ſe profitebantur: quos etiam per urbem Florentiam tranſeuntes B. Virginis ſeruos à lætentibus appellatus memorie proditum eſt, ſequè à ſeculi ſtopitu ad montem Senarium, qui nomen Florentia milliaribus Mugellam vertus diſtat recipere. elapſo deinde ſeptennio à Virgine magno Angelorum cœtu comitate, manu altera atram veſtem, altera ſancti Auguſtini regulam præferente, ſingulatim per viſum ſuſtitiſſi ea regula, & illo exinde habitu uti in memoriam eius, quam Virgo ſanctiſſima ex Chriſti paſſione perſenſit, afflictionis, atque triſtitie.

De Confraternitate Disciplinæ s. Bernardi.
 11. Senis præterea urbe Hetruriæ celebri quæ ob ſingulare ſtudium erga Dei parentem, & in euſdem fide clientelam nominari gaudet Ciuitas Virginis multam iam inde ſæculis fundatum eſt nobiliſſimum illud ſodalitium, ſeu ut vulgò vocant Confraternitas diſciplinæ B. Mariæ Virginis, quæ eſt in Domo hoſpitali, quam dicunt de la Scala, ubi preces, corporis flagellationes, & alia pietatis exercitia ſunt in viu. ex quo loco, ut teſtatur auctor vitæ S. Bernardi Senenſis, omnes ferè Italiæ diſciplinæ laicorum piè exercitationes, vel deuotionis ſtudia dimanarunt. ex illo loco complures prodierunt viri ſanctitate illuſtres, & religioſorum ordinum fundatores, vel in primis B. Ioannes Columbinus vir ſanctiſſimus, & Ieſuitarum Fundator, euſque ſocius Franciſcus Vincentius, Item

que Ordinis Montis Oliueti Fundatores, B. Bernardus Ptolomæus, Patricius patricij, & Ambroſius Piccolomineus. Ex eodem cœtu extiterunt B. Petronius de Petronijs, poſtea in Carthuſianorum familiam admiſſus, Andreas de Galleranis, ſpeculum ſanctitatis, aliique innumeri religioſæ vitæ profeſſores, inter quos recenſetur S. Bernardinus Senenſis celeberrimæ ſanctitatis vir Fratrum Minorum, qui de Obſeruantia vocatur, ſi non primus fundator, ſaltem propagator præcipuus, de cuius inſigni doctrinis, & egregia in Virginem pietate nonnulla c. 33. diximus: quæ vero hoc in loco de ſodalitio Senenſi commemorauimus ex auctore vitæ S. Bernardini apud Surium tom. 3. accepimus.

De Sodalitate Confalonis Romæ.
 Romæ in S. Maria Maiora præclariffima ſodalitas, quæ dicitur Confalonis eſt erecta, quæ ad S. Bonauent. Doctorem eximium, qui anno Domini 127. ex hac vita migravit, ſuam reſert inſtitutionem Matthæus quoque Villanus lib. 2. hiſt. c. 48. euſdem ſodalitatis meminiffe videtur: ait enim Romæ in S. Maria Maiore occasione ſocietatis eorum, qui vocabantur commendati B. Virgini, complures eò conueniſſe, quorum induſtria vrbis, quorundam ſtudio diuexata, ſuo ſplendori eſt reſtituta tempore Clementi VI. anno lubilæi 1350.

Romæ quoque quædam ſodalitas inter reliquas extitit in templo S. Dorotheæ, quæ à diuino amore cui ſodales præcipuè ſtudere ſatagebant, appellationem acceperat, ad quam complures tum Eccleſiaſtici, tum Laici, & in his Prælati, aliique viri nobiles conueniebant, ſpiritalibus operibus vacabant, in meditationibus, & exhortationibus exercebantur; ad ſacramenta percipienda crebrius quam alij eo tempore facere conſueuerant, accedere ſtudebant. Ex quæ complures tum vitæ ſanctimonia, tum doctrina illuſtres prodierunt, inter quos merito numerantur quatuor illi, qui religioſiſſimi Ordinis Clericorum Regularium, quos Theatinos vulgò vocant auctores, & fundatores extiterunt anno Domini 1524. die 14. Septemb. omnes natione Itali, generis nobilitate, & vitæ ſanctitate præſtantes, qui omnium primi hac tempeſtate Clericorum Regularium Ordinem excitauerunt, ut ſuo exemplo, atque opera clerum ſæcularem ad ſanctiorum viuendi rationem iuxta ſacrorum Canonum normam excitaret. Hi fuerunt B. Caietanus Thieneus Vincentinus, Prothonotarius Apoſtolicus, qui vitæ me-

ritò miraculis etiam claruit: Bonifacius à Colle ab Alexandria Gallia Cispina Vibe: Paulus Consiliarius Romanus, & Ioannes Petrus Carafa Neapolitanus Episcopus Theatinus, qui Episcopatu relicto post exactos in ea Religione aliquot annos à Paulo III. in Cardinalium Ordinem allectus, & anno 1555. Pontifex Maximus renunciatus, Paulus IV. appellari voluit, Catholicæ fidei contra Hæreticos acerrimus propugnator, & Ecclesiasticæ Reformationis, in quam non exiguam operam contulit, studiosissimus: quæ omni plenius describuntur c. 1. & 9. historie eorundem Clericorum Regularium, quam piè, ac diligenter nuper edidit generis nobilitate, ac pietate conspicuus, Ioannes Baptista de Tufo ex eodem Ordine ad Episcopatum Aceranum assumptus.

De sodalitate Neapolitanis.

12. Nec solum Senis ex sodalitate Virgini consecrato, & Romæ ex sodalitate diuini amoris Religiosorum plurimi, & Religionum Fundatores prodierunt: sed in Vrbe etiam Neapoli, vbi cum multæ habeantur variis in locis piarum hominum sodalitates, vna tamen anno ab hinc nonagesimo est instituta, cui nomen est

De Societate quæ de li bianchi vocant de li bianchi sub inuocatione Virginis.

S. Maria succurre miseris, quam vulgo vocant *de li bianchi*, à linea, & candenti veste, qua induti procedunt, dum munia sua per Vrbem obeunt: eius sodales fuere semper è primarijs, & clarissimis viris, siue cum ea laici permixti erant Clericis, siue cum ex solis (vt nunc habet) constat Clericis. Præcipuum est eorum institutum ijs, qui extremo supplicio afficiuntur, opportuno solatio monitiq; ad id tempus idoneis, & consilio, & auxilio præsto esse; eosque ad supplicij locum solemniter profecti, consolari, ac eorum moerorem pro virili parte leuare, quin etiam eorum familias (vt res ita postulet) in fidem suscipiunt, & vxores, filias, sorores honesta dote collocant; certos ad id habent redditus, suaq; industria constitutos, multos etiam qui propter æris alieni difficultatem in custodia detinentur, pecunia creditoribus persoluta liberant, ad auram popularum vitandam mirum in modum se se ipsi occultant.

Hector Pignatellus, vnus ex Sodalibus Societatis Iesu Neapolim eandem curat.

Ex eorum numero extitit Hector Pignatellus Hiponij vulgò Montis Leonis Dux, vir spectatæ integritatis, & in Neapolitano Regno inter primarios, is cum audisset à Hieronymo Vignes viro integerrimo eiusdem Congregationis sodali, qui nostrorum consuetudine Patauij vsus erat, instituti nostri rationem ad

Christianæ rei propagationem in primis velle, à B. Ignatio Societatis nostræ parente exorauit, vt aliquot è Societate Iesu mitteret, qui Neapolitani Collegij fundamenta iacerent egitq; cum Prorege Neapolitani Regni, qui eo tempore erat Petrus à Toletto, vt idem per Toletum litoras à B. Ignatio peteret, nostrosq; cum P. P. Nicolao Bobadilla, vno ex nouem B. Ignatii socijs, mense Ianuario anni 1552 ab eodem B. Ignatio Neapolim missos humanissimè excipiendos curauit.

Ex eodem piorum virorum sodalitate anno 1588. nonnulli Sacerdotes viri, & genere nobilitati, & in cultu pietatis egregij, Religiosissimum Ordinem instituerunt Clericorum Regularium Minorum à Sixto V. confirmatum, ijs fuere Augustinus Adornus Genuensis, Franciscus Caracciolus, Augustinus item Caracciolus Neapolitanus, qui Neapoli auita iam familia celebre domicilium habent in æde sacra B. Mariæ Maioris, quorum spectata virtus eidem Ciuitati Neapolitanæ, alijsq; Vrbibus, ac Prouincijs, ad quas in dies propagatur, magno est tam exemplo, tum ornamento. Nam præter alias pietatis exercitationes, in perpetuam diu, noctuq; orationem, succedentibus sibi in aciem eiusdem Ordinis Religiosis, coram sacrosancta Eucharistia incumbunt; quotidie etiam ex præscripto Religionis eorum vnus pane tantum, & aqua vescitur; alius verò cilicium ad carnem gestat. Alius disciplina se ipsum diuerberat sic, vt nullus prætereat dies: quum eorum aliqui eiusmodi corporis castigaciones subeant. Atque hæc omnia Neapoli ex sodalitate, quam vocant *de li bianchi* ortum habuere.

CONGREGATIONVM, QUÆ NEAPOLI in Societatis domicilijs habentur, numerus, eorumq; fructus.

13. Quoniam verò præclaræ huius sodalitates in vrbe Neapoli mentionem fecimus, non ab se erit hoc loco id quod supra polliciti sumus, paucis subijcere, quæ quoræ sodalitia hac vbi in vrbe Societas Iesu suis in domicilijs instituerit. Et quidem biennio postquam Patres nostri in eam urbem aduenerant, cum pietatis semina spargere iam cœpissent, anno Domini 1554. die 14. Ianuarij à viris ætate prouectionibus instituta est in Collegio nostro Congregatio